

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ

01.01.-31.12.2017 godina

Udruženje žena Romkinja "Bolja budućnost"
Grada Tuzla

Meše Selimovića 85, 75000 Tuzla, BiH

Tel/fax: +387 35 298 001

info@boljabuducnost.org

www.bolja-buducnost.org

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ

U Bosni i Hercegovini još uvijek postoji diskriminatorno ponašanje prema romskoj nacionalnoj manjini posebno prema Romkinjama. Pored toga Romkinje su izložene siromaštvu, predrasudama i socijalnoj isključenosti. Uglavnom su ekonomski ovisne od romskih muškaraca zbog postojanja tradicionalnih rodni uloga gdje i dalje muškarac ima vodeću ulogu u romskoj porodici i zajednici.

Siromaštvo, s druge strane, uzrokuje druge probleme za Romkinje kao što je rana udaja, neželjene trudnoće, i visoki stepen smrtnosti uzrokovan manjkom medicinske njege jer veliki broj Romkinja nema socijalnu, zdravstvenu zaštitu i osiguranje. Romkinje koje žive u siromaštvu i koje su ekonomski zavisne o muškarcima izložene su nasilju u porodici kako od muževa tako i njegovih članova porodice. Pored toga procesi donošenja odluka o pitanjima relevantnim za Rome/kinje i procesi donošenja odluka značajnih za žene, se sprovode bez aktivnog učešća Romkinja.

Rad udruženja žena Romkinja »Bolja budućnost« Grada Tuzla je fokusiran na osnaživanje Romkinja i podizanje svijesti kako šire javnosti tako i samih Romkinja u oblastima političke participacije, zdravstvene i socijalne zaštite, obrazovanja, rodne ravnopravnosti, ekonomskog osnaživanja i slično.

Naša pomoć Romkinjama koje imaju poteškoća u ostvarivanju svojih prava se ogleda kroz savjetovanje, pisanje zahtjeva, molbi, kontakti sa relevantnim vladinim ali i nevladinim institucijama na koji se problem odnosi kako bi zajedničkim nastojanjem riješili probleme sa kojima se naše korisnice suočavaju.

Angažovano osoblje kroz timski rad je u toku 2017 godine radilo na izradama novih projektnih prijedloga, promotivnog materijala, istraživačkih aktivnosti, kampanja, medijskih prezentacija i implementaciji specifičnih projektnih programa sa ciljem poboljšanja socio-ekonomskog položaja Roma/kinja.

U toku 2017 godine naš rad se fokusirao na:

- Učešće u operativnim grupama za izradu nacionalnih Akcionih planova za Rome/kinje i promoviranje njihove rodne osjetljivosti
- Povezivanje ženskih romskih aktivistica u Bosni i Hercegovini te pružanje podrške radu prve ženske romske mreže kroz pokretanje inicijativa, provođenja aktivnosti lobiranja i zagovaranja s ciljem povećanja učešća Romkinja u javnom i političkom životu.

- Provođenje kampanja s ciljem poboljšanja društveno – ekonomskog položaja Romkinja u našoj zemlji
- Prevencija raka grlića maternice i raka dojki
- Ekonomsko osnaživanje Romkinja
- Promocija ženskog poduzetništva
- Humanitarne asistencije (podjela prehrambenih i higijenskih proizvoda, školskog pribora, paketića za djecu i dr)
- Istraživačke aktivnosti
- Medijacija u romskim zajednicama
- Promocija aktivnosti i projekata udruženja kroz medijska predstavljanja
- Direktna pomoć Romima/Romkinjama u rješavanju problema u oblasti obrazovanja, zdravstva, ličnih dokumenata, socijalne zaštite.

„INSTITUCIONALNA PODRŠKA UDRUŽENJA I ŽENSKE PODRŠKA RADU ROMSKE MREŽE“

Smatramo da implementacija naših svakodnevnih aktivnosti ali i rezultata koje postizemo najvećim djelom je pomogla podrška institucionalnog granta u sklopu projekta „**Institucionalna podrška Udruženja žena Romkinja „Bolja budućnost“ i podrška radu ženske romske mreže**“ našem udruženju na način da nam

Udruženje žena Romkinja “Bolja budućnost” Grada Tuzla

je omogućila nesmetan rad u prostorijama u kojima se nalazimo i tehničke opreme koju posjedujemo ali i osoblja koje je angažovano da se fokusiraju na rješavanje kolektivnih ali i pojedinačnih problema sa kojima se Romkinje suočavaju.

Romkinje u BiH su izložene višestrukoj diskriminaciji. Romkinje su diskriminirane po osnovu pripadnosti romskoj nacionalnoj manjini, po osnovi spola/roda, po osnovu svog socijalnog porijekla ili statusa.

Korisnici/e udruženja pripadaju najvećoj romskoj nacionalnoj manjini u BiH u dobi od 1 do 85 godina. Korisnička grupa UŽR Bolja budućnost Grada Tuzla se nije mijenjala od nastanka organizacije.

Pojedinci/ke; Romkinje (nezaposlene u stanju socijalne potrebe, samohrane majke, žene iz višečlanih porodica, žene žrtve nasilja, potencijalne žrtve nasilja), porodice Romkinja, romska djeca i omladina.

Organizacije; ženske romske organizacije, ženska romska mreža BiH, romske NVO

Zajednice; romske zajednice, javne institucije, šira društvena zajednica.

Direktna ciljna grupa (korisnice/i) u 2017 godini				
Datum	Mjesto	Broj žena	Broj muškaraca	Ukupno
01.01-31.12.2017	Bosna i Hercegovina	7236	2893	10.129

Indirektni korisnici/e u 2017 godini			
Institucija/organizacija	Datum	Mjesto	Ukupno
Šira društvena zajednica informativne kampanje, brošure	01.01-31.12.2017	BiH	200.000
Medijski istupi			41

PODRŠKA RADU PRVE ŽENSKE ROMSKE MREŽE „USPJEH“ U BIH

Naš rad se fokusirao i na povezivanje ženskih romskih aktivistica u Federaciji BiH i Republici Srpskoj, s ciljem da ojačamo ženski romski sektor u BiH. S tim u vezi pružili smo podršku *radu prve ženske romske mreže u BiH kroz iznalaženje sredstava za provođenja aktivnosti lobiranja i zagovaranja te pokretanja inicijativa s ciljem povećanja učešća Romkinja u javnom i političkom životu.*

Aktivno smo bili uključeni u izradu novih nacionalnih AP za Rome u oblasti zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite 2017-2020 godine te su u radnim grupama kod izrade ovog značajnog dokumenta učestvovali su 3 predstavnice mreže/koalicije i to u radnim grupama za zdravstvo i zapošljavanje. Kroz sastanke mreže/koalicije sa članicama je podjeljena informacija o odabiru novih članova/ica Odbora za Rome te smo prisustvovali prvoj konstituirajućoj sjednici Odbora za Rome 2017-2020.

U skladu sa trenutnim politikama od značaja za Rome/kinje u BiH aktivno smo pratili trenutnu situaciju te su se predstavnicima našeg udruženja u te procese koji uključuju revidiranje AP za Rome/kinje u oblasti zapošljavanje, zdravstvene zaštite, stanovanja i obrazovanja kao i u radna tjela i komisije koji su od značaja za nacionalne manjine posebno za Rome/kinje kako bi se pitanja Romkinja ravnopravno uvrstila u iste.

Vijeće Ministara BiH je na 108. sjednici održanoj 19.07.2017 usvojilo Akcioni plan za rješavanje problema Roma u oblasti zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite za period 2017-2020 ukupno vrijedan oko 24,2 miliona KM kao i prateće obrazce za izvještavanje.

Ovi dokumenti su dostupni na: http://www.mhrr.gov.ba/ljudska_prava/default.aspx?id=8&langTag=bs-BA.

Cilj Akcionog plana je poboljšati institucionalne kapacitete za pitanja Roma, unaprijediti zapošljavanje i samozapošljavanje Roma, poboljšati uvjete stanovanja romske populacije te unaprijediti dostupnost i kvalitet njihove zdravstvene zaštite.

Planirano je da u naredne četiri godine bude izgrađeno i rekonstruisano 560 stambenih jedinica za isto toliko romskih porodica, čime bi problem trajnog rješavanja stambenog pitanja Roma u BiH bio prepolovljen. Programima zdravstvene zaštite u narednom periodu bit će obuhvaćen 3.141 pripadnik romske populacije, a evidentirano je i oko 3.700 romskih porodica kojima je potrebna neka od intervencija u ovoj oblasti, što će im omogućiti bolje uvjete za život.

Na zavodima za zapošljavanje evidentirano je 2.645 Roma koji će u narednom periodu biti obuhvaćeni programima za zapošljavanje i samozapošljavanje.

Održana su ukupno 8 sastanka/radionica ženske romske mreže koje je podržala naša organizacija na kojima smo razgovarali o AP za Rome/kinje, Strategiji, zajedničkim planovima i aktivnostima te djelovanjem na nacionalnom nivou sa ciljem povećanja vidljivosti ženskog romskog aktivističkog pokreta u BiH.

U saradnji sa mrežom implementirali smo šesti po redu mjesec dana ženskog romskog aktivizma pod nazivom „Imam pravo da imam prava“. Kampanja se implementirala u periodu od 8. marta do 8. aprila 2017 godine. Ova akcija je nastala s ciljem da se kroz niz aktivnosti ukaže na položaj žena s posebnim akcentom na Romkinje u BiH i važnost njihovog uključenja u javni i politički život naše zemlje. Aktivnosti su obuhvatile održavanje okruglih stolova s predstavnicima/cama institucijama, sastanci u zajednici, ulične akcije, forum teatar i drugo kao i medijske istupe.

Ovogodišnji mjesec dana ženskog romskog aktivizma je bio podjeljen na 4 teme i u svakoj sedmici je obuhvaćena posebna tema.

Udruženje žena Romkinja "Bolja budućnost" Grada Tuzla

1. Prva sedmica „Politička participacija Romkinja“ .Prva sedmica je promovisana pod sloganom ; IMAM PRAVO NA POLITIČKU PARTICIPACIJU.
2. Druga sedmica-„Nasilje u porodici“
Druga sedmica je promovisana pod sloganom IMAM PRAVO NA ŽIVOT BEZ NASILJA U PORODICI
3. Treća sedmica- „Diskriminacija Roma/Romkinja“
Treća sedmica je promovisana pod sloganom : IMAM PRAVO NA ŽIVOT BEZ DISKRIMINACIJE
4. Četvrta sedmica-„Siromaštvo Roma/Romkinja“. Četvrta sedmica je promovisana sa sloganom „IMAM PRAVO NA ŽIVOT BEZ SIROMAŠTVA.

Na nacionalnom nivou broj korisnika/ca kroz ove aktivnosti je procjenjen na oko 30.000 osoba.

Aktivnosti mjesec dana ženskog romskog aktivizma u BiH je implementiran u saradnji ženskom romskom mrežom. Ovom prilikom implementirane su sljedeće aktivnosti 6 uličnih akcija u Tuzli, Visokom, Vitezu, Prnjavoru, Bijeljini i Kaknju sa kojim je počeo mjesec dana ženskog romskog aktivizma i gdje su članice mreže/koalicije svojim sugrađankama djelile karanfile i promotivni materijal te razgovarale sa njima o važnosti učešća žena sa posebnim akcentom na Romkinje u oblastima političke participacije, prevenciji nasilja i diskriminacije i borbi protiv siromaštva.

Za vrijeme trajanja kampanje mjesec dana ženskog romskog aktivizma „Imam pravo da imam prava“ imali smo 21 događaja i to : 7 radionica u zajednici (kreativne radionice, radionice podizanja svijesti koje su obuhvatile 140 Romkinja), 4 okrugla stola uz podršku OSCE misije na kojima je ukupno bilo 68 učesnika/ca, 1 sastanak sa načelnikom općine Vitez , 6 uličnih akcija (podjela karanfila i razgovori sa sugrađanima/kama o važnosti učešća žena sa kojim je obuhvaćeno 700 žena, kroz promotivni materijal 145 osoba te održane tri aktivnosti obilježavanja Svjetskog dana Roma/kinja organizovane od strane organizacija CRI, Otaharin i Budi mi prijatelj iz Visokog.

Ukupno je bilo 5 gostovanja na Radio-televizijskim stanicama koje su išle uživo i radi se o jutarnjim programima i to RTV TK, RTV 7, Kanal 6 i Radio postaja Vitez, Radio kameleon u trajanju do 15 minuta. Mjesec dana ženskog romskog aktivizma je završio na 08. April (Međunarodni dan Roma/kinja), članice mreže iz Bijeljine i Visokog samostalno su organizovale ove događaje dok su predstavnice iz Tuzle učestvovala na regionalnom događaju odnosno konferenciji u organizaciji Centra za romske inicijative Nikšić te je naše udruženje pružilo podršku za održavanje ove manifestacije u Tuzli od strane JU OŠ Kiseljak. Na svim aktivnostima mjesec dana ženskog romskog aktivizma je distribuisan i promotivni materijal koji je urađen uz podršku CARE International Balkans ali i našeg udruženja kroz podršku OAK fondacije u vidu USB, podloge za miš, olovke, blok pribilješki.

Uz podršku OAK fonadcije naše udruženje je u Tuzli 05. Maja 2017 upriličilo svečanost proslave romskog praznika Đurđevdana na kojoj su pored naših članova/ica i korisnika/ca bili prisutni i predstavnici/e institucija ali i ženske romske mreže. Ovim putem smo htjeli da zajedno sa našim saradnicima/cama i korisnicima/cama proslavimo jedan od većih romskih praznika i malo približimo bogatu romsku kulturu. Đurđevdan je najveći romski praznik (romski: Ederlezi) kojim se slavi povratak proljeća. Mnoge tradicije koje su uz njega povezane, potječu iz zajedničke tradicije mnogih naroda istočnog Sredozemlja.

PODRŠKA ROMSKIM UČENICIMA/CAMA UKLJUČENIM U SISTEM OBRAZOVANJA NA PODRUČJU GRADA TUZLA

Glavne aktivnosti projekta uključivale su materijalno zbrinjavanje romskih učenika/ca kroz kupovinu odjeće i obuće (komplet trenerke, majice, prsluci i patike) te obezbjeđenje besplatnog prevoza uz kupovinu mjesečnih pokazanih karata za učenike/ce srednje škole i nabavka školskog pribora za 130 romskih učenika/ca.

Cilj ovih aktivnosti bio je:

1. Doprinos umanjeњу razlike između romske i druge djece u školskom okruženju
2. Promovisati važnost obrazovanja u romskim zajednicama u Gradu Tuzla

Aktivnosti su podržane od strane : Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH , Grad Tuzla i CARE International Balkans.

MLADI ROMI/KINJE ZA PRAVA I INKLUZIJU

Jedan od ključnih ciljeva projekta „Aktivna participacija za uključanje Roma/kinja“ na koje smo bili partner, a koji je implementiran sa CARE International je jačanje saradnje između romskih predstavnika/ca i institucija na lokalnom nivou. U sklopu projekta su izrađeni i usvojeni Lokalni akcioni planovi za Rome/kinje u Travniku, Donjem Vakufu, Prnjavoru i Bijeljini. Cilj izrade lokalnih akcionih planova je ne samo definisanje konkretnih koraka i smjernica za procese rješavanja potreba romske populacije, u skladu sa obavezama preuzetim od strane BiH i lokalnih institucija, već i okupljanje i umrežavanje svih aktera, posebno lokalnih, u svrhu pokretanja proaktivnog dijaloga koji sa fokusom na rješavanje problema romske populacije. Institucije odgovorne za provođenje ova 4 lokalna akciona plana su lokalne institucije vlasti odnosno općine u kojima su isti doneseni.

Projekat koji je započeo u Februaru 2017 sa CARE International Balkans pod nazivom „Roma Youth for Rights and Inclusion“ implementira određene aktivnosti u lokalitetima gdje su doneseni LAP te kroz implementaciju ovih aktivnosti i kroz inicijative u zajednici podržava implementaciju pojedinih aktivnosti iz ovih LAP u saradnji sa opštinama/gradovima.

Uz finansijsku podršku realizovano je 19 malih inicijativa koje su fokusirane na obrazovanje, zdravstvenu zaštitu, podijelu higijenskih i drugih humanitarnih paketa, manje infrastrukturne popravke u romskim naseljima, jačanje svijesti o solidarnosti i zdravim stilovima života u pojedinim lokacijama gdje su doneseni LAP. Tokom trajanja projekta, najmanje 40 mladih Roma i Romkinja iz navedenih su uključeni u edukativni program, a već od 2018. godine planirano je zapošljavanje 5 najboljih, koji će nastaviti sa radom u svojim zajednicama.

Neke od malih inicijativa koje je u sklopu pomenutog projekta implementirali omladinci i omladinke našeg udruženja su:

- U mjesnoj zajednici Kiseljak koja je jedna od najvećih romskih zajednica na području Tuzlanskog kantona u kojoj živi 128 romskih porodica, organizovano je čišćenje zapuštenog romskog mezarja. Na području MZ Kiseljak nalazi se romsko mezarje koje je jako zapušteno, Hilmo Mujić mladi Rom ovom inicijativom ne samo da želi urediti romsko mezarje nego i podići svijest stanovnika/ca o važnosti održavanja romskog mezarja. Do sada najbrojnijoj akciji čišćenja priključio se i značajan broj mještana Kiseljaka, tako da su za samo nekoliko dana uspjeli očistiti kompletno mezarje, ogradili i betonirali. Neki sugrađani/ke koji nisu mogli fizički pomoći u radu, ili pak zbog drugih obaveza, svoj doprinos su dali na način da učesnike/ice akcije čišćenja počaste hranom, slatkišima i osvježenjima. Oko 40 volontera/ki naporno su radili na čišćenju i uljepšavanju ove mjesne zajednice, jer je ovo jedan od načina da se utiče na promjenu mišljenja svih onih koji imaju negativno mišljenje o Romima.

MZ Kiseljak

- U opštini Travnik u kojoj živi romska populacija postoji veliki broj mladih koji konzumiraju opojna sredstva. Mladi/e Rom/kinje Edmir Bektic, Esmeralda Osmanović i Safeta Osmanović prepoznale/li su ovaj problem u Travniku te su sprovodili 3 aktivističke inicijative pod sljedećim nazivima :
- 1. PROTIV DROGE
- 2. RIZICI ZA NEUSPJEH U OSTVARIVANJU ŽIVOTNIH CILJEVA - PODIZANJE
- ZANANJA UČENIKA U OŠ TRAVNIK
- 3. PROBUDIMO SVIJEST MLADIH

Ovim inicijativama mladi žele probuditi svijest mladih, jer veliki broj mladih Roma i Romkinja su već izloženi zloupotrebi opojnih sredstava, kao što su cigarete, droga, alkohol. Sprovođenjem inicijativa Edmir, Safeta i Esmeralda istakli su da žele mlade uključiti u različite sportske aktivnosti kako bi razvili zdrave stilove života, a također smatraju da je obrazovanje jako važno te su organizovali i jednu radionicu u Travniku (u prostorijama Opštine Travnik) sa roditeljima te razgovarali s njima o važnosti obrazovanja. Također u sklopu inicijativa su pripremljeni paketići za mališane koji su prisustvovali radionici ,a pored paketića Edmir, Safeta i Esmeralda su obezbijedili majice za sve učesnike/ce sa jasnom porukom "IZGRADI ŽIVOT BOLJE BUDUĆNOSTI"

- Čišćenje i saniranje kanala za odvod otpadnih voda inicijativa je koju provodi Nino Vrabac. Inicijativa je fokusirana na uređenje i čišćenje kanala za odvod otpadnih voda koji su začepljeni radi klizišta koja su nastala tokom vremenskih nepogoda (poplava) koje su zahvatile cijelu BiH pa tako i MZ Centar. Cilj inicijative je "Unapređenje i kvalitetniji uslovi života u MZ CENTAR, sprečavanje zaraznih bolesti, sprečavanje oštećenja lične imovine mještana ulica zbog klizišta - istakao je mladi Rom Nino Vrabac

- Munib Šljivić čija je inicijativa vezana za "Unapređenje sportskog igrališta u MZ Grabovica te je fokusirana na uređenje postojećeg i zapuštenog igrališta. Provođenje inicijative organizovano je 05.07.2017 godine te je mladi Rom Munib Šljivić sa svojim prijateljima koji su se rado odazvali volonterskom radu uredio igralište na način da je na igralištu pokošena trava, ofarbane klackalice, ljulje, tobogan i golovi. " Ovakav vid akcije omogućio je mnogim mališanima prostor za igru, opuštanje, te im se vratilo osmjehe na lice. To je također jedino mjesto gdje se može okupljati omladina i djeca i gdje bi se mogle napraviti i neke nove aktivnosti kao što su turniri u fudbalu, košarci edukativne radionice, ali i uživati u prirodi" - istakao je Munib Šljivić

„DAN ZA ZDRAVLJE“

U sklopu projekta "Dan za zdravlje" koji je podržan od strane FOD BiH a koji se od strane našeg udruženja implementira u saradnji za UR CZM "Nada" iz Kaknja proveli smo dvije kampanje u romskim zajednicama.

„Dan za zdravlje“ je slogan koji je obilježio aktivnosti u ovom periodu i način apelovanja na sestre, majke, kćerke, prijateljice, da razmišljaju o svom reproduktivnom zdravlju i da u toku godine odvoje „dan za zdravlje“, kada će posetiti svog ljekara i iskoristiti neku od dostupnih mogućnosti prevencije raka dojke i raka grlića maternice.

U sklopu projekta održane radionice u romskim zajednicama sa Romkinjama u Tuzli i Kaknju te omogućeni besplatni ginekološki pregledi i pregledi dojki za 47 Romkinja iz ciljnih lokaliteta.

Uredan nalaz je imalo 12% pregledanih žena dok je 88% pregledanih žena imalo određene promjene na dojkama koje su zahtjevale liječenje ili dodatnu dijagnostiku. Ni analiza ginekoloških pregleda sa ciljem prevencije raka grlića maternice nije bila zadovoljavajuća te pokazuje da od ukupnog broja pregledanih žena, uredan nalaz je imalo 38% Romkinja, dok podstotak od 54% ukazuje na određene promjene koje potrebno liječiti. Također 1 žena je imala patološki PAPA test i jednoj ženi je dijagnostikovano sterilitet te su oba slučaja upućena na dalje liječenje.

ZA AKTIVNU INKLUZIJU I PRAVA ROMKINJA NA ZAPADNOM BALKANU II

U sklopu projekta " Za aktivnu inkluziju i prava i Romkinja na Zapadnom Balkanu" koji se implementira uz podršku CARE International Balkans uposleno ukupno tri romska medijatora/ki koji u Tuzli, Sarajevu, Vukosavlju i Prnjavoru kontinuirano rade na povezivanju romske zajednice sa institucijama lokalne vlasti te na rješavanju problema sa kojima se romska populacija susreće.

Činjenica je da, posljednjih nekoliko decenija, u svijetu sve više jačaju procesi i pokreti ženske emancipacije. Uprkos tome možemo uvidjeti da je i dalje prisutna muška superiornost u odnosu na visinu obrazovanja, zapošljavanje, nivo finansijskih primanja, raspodjele rukovodećih pozicija u društvu itd. Možemo reći da smo svi bili svjedoci situacija kada i očevi i majke šalju poruke svom muškom djetetu tipa: „...ti si muško... ti treba da budeš jak i hrabar... nemoj da plačeš kao žensko... tvoja djevojka ili žena treba da te sluša... ako te neko udari odmah mu vrati i istuci ga itd.“. Ovakva percepcija muškosti i poruke koje se šalju o muškosti mlađim generacijama mogu da budu breme sa mnogim negativnim posljedicama.

Sa ciljem uticaja na promjenu stavova i boljem razumjevanju rodne ravnopravnosti i prevenciji rodno zasnovanog nasilja u romskim zajednicama kod romskih mladića i muškaraca ali i djevojaka održano je 8 radionica od strane strane 16 vršnjačkih edukatora/ica u Tuzli i Prnjavoru. Ukupan broj učesnika/ca na 8 jednodnevnih radionica koje su prvodili vršnjački edukatori/ice je 183 od čega 136 romskih muškaraca i mladića i 47 romskih djevojaka.

Na svim radionicama učesnici/e su imali/e priliku dobiti informaciju o rodu i spolu kroz životne primjere, tabele i ilustrativne prikaze. Želimo istaći da tokom pre-testiranja većina učesnika/ca zna šta je spol, dok razliku između roda i spola nisu znali. Značenje roda su povezivali s rodbinskim vezama, a pojedini su smatrali da rod i pol imaju isto značenje. Prilikom post-testiranja više od 90% učesnika/ca je tačno odgovorilo na pitanja "Da li rod i pol imaju isto značenje?" te "Šta je rod, a šta spol?". Nametnute rodne uloge i društvena očekivanja u koje se „moraju“ uklopiti muškarci i žene, dječaci i djevojčice dovode do rodno zasnovanog nasilja. Iskustva učesnika/ca i njihove izjave nakon radionice ukazuju na to da su mislili da se rodno zasnovano nasilje događa samo između muškarca i žene te da nisu znali da nasilje može biti i istog spola u zavisnosti od tradicionalnog shvatanja rodnih uloga.

ISTRAŽIVANJA

Istraživanje o rodno zasnovanom nasilju nad Romkinjama u BiH

Uzimajući u obzir činjenicu da je posljednje istraživanje na tematiku nasilja u romskim zajednicama rađeno 2012 godine ali i da bi pratili procenat porasta registriranih slučajeva rodno uvjetovanog nasilja i smanjenja učestalost nasilja u ciljanim lokalitetima (Tuzla, Sarajevo, Prnjavor i Vukosavlje) tokom trajanja projekta granta u zajednici u partnerstvu sa CARE International, a koji se fokusira se na intervencije u oblasti rodno uvjetovanog nasilja radi usporedbe napravili smo istraživanje u ovoj oblasti.

Opšti zaključci koji se mogu izvesti na osnovu rezultata idu u smjeru da je rodno uslovljeno nasilje u značajnoj mjeri još uvijek zastupljeno u romskim zajednicama te da se ono manifestira kako kroz psihološko i fizičko nasilje, također i kroz seksualno i ekonomsko nasilje.

Prevenција i doprinos borbi protiv diskriminacije prema Romima/kinjama na Tuzlanskom Kantonu.

Urađeno terensko istraživanje u 5 općina na Tuzlanskom Kantonu na uzorku od 2.000 Roma/kinja. Cilj istraživanja je bio: utvrditi specifične norme o stavovima i razini svijesti o diskriminaciji i pojavnim oblicima diskriminacije u romskim zajednicama na području Tuzlanskog Kantona. Iz rezultata dobijenih iz ovog istraživanja smo potvrdili da je romska populacija posebno ranjiva kada su diskriminatorne prakse u pitanju. Od svih izloženih situacija koje su ocijenjene kao diskriminatorne (bilo da su se desile samom ispitaniku ili nekome koga poznaje), daleko najviše spada u oblast zapošljavanja i pristupa radu, oko 30 %.

Istraživanje o postojanju i stavovima o maloljetničkim brakovima u romskim zajednicama

Pilot istraživanje o postojanju i stavovima o maloljetničkim brakovima provedeno je Tuzli, Kaknju, Visokom, Prnjavoru i Bijeljini na uzorku od 95 Romkinja koristeći metodu upitnika uz podršku Fondacije za osnaživanje žena BiH i u saradnji sa članicama ženske romske mreže „Uspjeh“. Upitnik je primijenjen sa ciljem da pruži uvid o postojanju maloljetničkih brakova i stavovima o istim u romskim zajednicama na navedenim lokacijama.

Iz rezultata dobijenih iz ovog istraživanja smo potvrdili da je romska populacija sa akcentom na žene posebno ranjiva kada se radi o stereotipima i predrasudama koji ranu udaju vezuju samo i isključivo kao romsku tradiciju. Međutim maloljetnička udaja je problem i velikog broja razvijenih zemalja.

Cjelokupna istraživanja dostupna na www.bolja-buducnost.org.

PODIZANJE SVIJESTI IZ OBLASTI ZAŠTITE ZDRAVLJA ROMSKE POPULACIJE-FAZA V

Zdravlje je jedna od ključnih odrednica socijalne isključenosti jer samo zdravi ljudi mogu u punoj mjeri da učestvuju u životu zajednice; mogu da se zaposle, kreću i komuniciraju, budu društveno i politički aktivni. Loše zdravlje umanjuje izgled na tržištu rada i pogoršava materijalni položaj pojedinca/ke i porodica, a predstavlja i veliki individualni i društveni trošak.

U saradnji sa Federalnim Zavodom za javno zdravstvo implementirali smo projekta „Podizanje svijesti iz oblasti zaštite zdravlja romske populacije-Faza V“. Projektni period: 01.05.2017-31.08.2017 Lokacija: Unsko-sanski kanton; Bihać, Bosanska Krupa I Ključ.

Smatramo da smo implementacijom ovog projekta i njegovih mjera doprinjeli implementaciji AP u unaprjeđenju zdravstvene zaštite pripadnika/ca romske nacionalne manjine te velikim djelom ispunili očekivanja zadata projektom.

Ukupan broj direktnih korisnika/ca projekta pripadnika/ca romske nacionalne manjine na području USK iznosi 1.021, a u koji su bili uključeni romski medijatori/ice i socijalni radnici/e.

Kontinuirano obrazovanje pripadnika/ca romske nacionalne manjine je preduslov za podizanje nivoa svijesti romske nacionalne manjine o načinima ostvarivanja prava na zdravstvenu te s tim u vezi održane su 3 edukativne radionice i to 1 u Bihaću, 1 u Bosanskoj Krupi i 1 u Ključu. Teme ovih radionica su bile prevencije bolesti (karcinom dojke, karcinom grlića maternice i drugih oboljenja), informisanje o mehanizmima ostvarivanja prava na zdravstveno osiguranje, kao i o važnosti i poboljšanju pristupa programu vakcinacije.

MEDJUSEKTORSKA SARADNJA

Za područje Grada Tuzla izvršeno je potpisivanje Sporazuma o formiranju Međusektorske komisije (u daljem tekstu MSK) za područje Grada Tuzla te održani zajednički sastanci sa članovima/cama MSK kako u Tuzli tako u Visokom i Prnjavoru. U sastav MSK komisije za grad Tuzla ulaze pored našeg udruženja sljedeće institucije: Ministarstvo zdravstva TK, Ministarstvo za rad i socijalnu politiku TK, Služba za zapošljavanje TK, JU Centar za socijalni rad Tuzla, JU OŠ Podrinje, JU OŠ Međan Tuzla, Ministarstvo unutrašnjih poslova TK i Grad Tuzla.

MSK komisija u Tuzli pretežno operira i radi na zajedničkim inicijativama koje targetiraju veći broj pripadnika/ca romske populacije nego što je to slučaj sa pojedinačnim slučajevima. U saradnji sa MSK u Tuzli smo pokrenuli i implementirali 4 zajedničke inicijative.

Prva inicijativa koja je predstavljena članovima/icama MSK je urađena od strane Ministarstva unutrašnjih poslova TK a odnosi se na rad policijskih službenika/ca zaduženih za rad u zajednici, a odnosi se na prevenciju prosjačenja. Kako su naveli iz MUP-a TK neprihvatljivo je ponašanje djece i mladih iz svih socijalnih kategorija u prosjačenju i vršnjačkom nasilju, u novije vrijeme je u stalnom porastu i ukazuje na potrebu za organizovanjem šire društvene akcije na prevenciji i otklanjanju ovih oblika ponašanja. S tim u vezi na sa sastanku je dogovoreno zajedničko djelovanje koje ima za cilj unaprjeđenje zaštite djece i mladih, kroz zajedničko djelovanje svih nadležnih službi, institucija i medijatora na nivou zajednice gdje god je to moguće i u samom gradu koje se bave vaspitanjem, obrazovanjem i različitim vidovima zaštite djece i mladih, kao i stvaranje povoljnijih uslova za potpunije i uspješnije vaspitanje, obrazovanje i zaštitu djece i mladih, naročito među rizičnim kategorijama stanovništva. Kao rezultat ove inicijative policijski službenici češće su posjećivali romsku zajednicu na Kiseljaku u kojoj je u posljednje vrijeme dolazilo do narušavanja mira i sigurnosti kao posljedica rušenja kampa koji je postojao tamo i gdje većinsko stanovništvo smatra da su to radili Romi/kinje. Pored posjeta zajednici u saradnji sa medijatorom se radilo i na prevenciji prosjačenja kroz neformalne razgovore za romskom zajednicom u blic posjetama ali i rad u školi radi razgovora sa djecom o prevenciji neprilagođenih oblika ponašanja poput vršnjačkog nasilja.

Druga inicijativa je isto inicijativa MUP-a TK odnosno poziv da svi članovi/ice MSK učestvuju u manifestaciji Dani otvorenih vrata. Tokom posjete ovoj manifestaciji, učenici/e uključujući i romske su na prigodan način upoznati sa načinima i metodama policijskog djelovanja (dežurna služba, vozni park, video nadzor i dr.), kao i sa materijalno-tehničkim sredstvima koja se koriste tokom obavljanja redovnih policijskih zadataka, nakon čega im je podijeljen promotivni materijal kampanje „Jači, brži, bolji“, koju provodi MUP TK-a uz podršku Policijske misije evropske unije (EUPM) te prigodni poklon paketići za djecu koje je obezbjedilo naše udruženje.

Udruženje žena Romkinja “Bolja budućnost” Grada Tuzla

S obzirom da se na sastancima ali i drugim aktivnostima MSK često diskutuje o problemu zdravstvene zaštite Roma/kinja odnosno da mnogi ne mogu prisutupiti zdravstvenim uslugama zbog toga što nemaju zdravstveno osiguranje ili zbog prevoza do najbližeg doma zdravlja ili ambulante posebno kod specijalističkih usluga. Kako bi doprinjeli što kvalitetnijem očuvanju zdravlja Roma/kinja na Tuzlanskog kantonu, Udruženje žena Romkinja „Bolja budućnost“ Grada Tuzla je u ranijim godinama, tačnije od 2011 godine u saradnji sa Ministarstvom zdravstva TK organizovalo ovu akciju „Sedmica brige zdravlja“ koji su uključivale samo ljekarske preglede opšte prakse u primarnoj zdravstvenoj zaštiti ove godine akcija će uključivati i specijalističke ginekološke preglede kao i laboratorijske nalaze. Na ovu inicijativu smo dobili pozitivan odgovor i ista se implementirala u domovima zdravlja i ambulantama u 13 općina na TK u periodu od 06-10.11.2017 godine.

Četvrta inicijativa je implementirana u saradnji sa Zavodom za javno zdravstvo TK kroz obilježavanje Svjetskog dana borbe protiv dijabetisa u romskim zajednicama. U sklopu ove inicijative Romi/kinje iz zajednice su imali mogućnost besplatnog mjerenja šećera u krvi, krvnog pritiska te razgovarati generalno sa ljekarima na terenu o zdravim navikama i ishrani.

SARADNJA, PROMOCIJA, ULIČNE AKCIJE

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na svojoj 116. sjednici održanoj 26.09.2017. godine usvojilo Sporazum o saradnji između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i nevladinih organizacija u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: Sporazum). Zaključkom Vijeća ministara Bosne i Hercegovine sa navedene sjednice, Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine je zaduženo za organiziranje svečanog potpisivanja Sporazuma.

Usvajanjem Sporazuma nastavljaju se aktivnosti na stvaranju pozitivnog okruženja za razvoj civilnog društva u Bosni i Hercegovini i unapređenja institucionalnih mehanizama saradnje. Ovim Sporazumom se nastoji kreirati nužni politički okvir za jačanje sudioničke demokracije u Bosni i Hercegovini, koji korespondira sa zahtjevima Evropske unije i potrebama Bosne i Hercegovine za transparentno kreiranje i provedbu javnih politika u nadležnosti Vijeća ministara Bosne i Hercegovine. Svečano potpisivanje Sporazuma održano je u Sarajevu 30.11.2017 godine.

Prava žena i djevojaka trebaju promicanje i zaštitu, budući da i dalje postoje izazovi. Kolokvij 2017 ima za cilj proširiti politički angažman, aktivirati sve zainteresirane strane i poboljšati međusobnu suradnju u promicanju i zaštiti temeljnih prava žena i djevojaka. Političari, predstavnici civilnog društva, aktivisti, vodeći akademici, tvrtke i sindikati, predstavnici medija, novinari i međunarodne organizacije odrazit će zajednički odnos između ispunjavanja temeljnih prava žena, pluralizma, solidarnosti, tolerancije, pravde i jednakosti. Mjesto susreta je bilo : Palais d'Egmont, Bruxelles, 20-25.11.2017.

Udruženje žena Romkinja "Bolja budućnost" Grada Tuzla

Žene iz gradova i mjesta širom Bosne i Hercegovine i različitih sfera života prisustvovala su pokretanju inicijative "Uključimo žene u procese promjena" uz podršku Evropske unije, a koje je održano 13. i 14. decembra u Sarajevu. Na prvom okruglom stolu u okviru ove inicijative, učesnice su govorile o pravu na rad i pristupu radu, te podijelile iskustva i stavove po pitanjima poput diskriminacije na radnom mjestu, podrške poduzetnicama, te neplaćenju pomoći.

Specijalni predstavnik EU i šef Delegacije EU u BiH, ambasador Lars-Gunnar Wigemark, i ambasador Švedske u BiH, Anders Hagelberg, učestvovali su na panel diskusiji na kojoj je istaknuta potreba za većim učešćem žena u društveno-političkom životu.

Civilno društvo je jedno od najznačajnijih ženskih članica UN-a za pružanje dinamičnog izvora za ideje i perspektive politike, partnerstva i podršku organizaciji - koji mogu pomoći UN Women u postizanju svojih strateških ciljeva. Usko povezana je ključna uloga koju civilno društvo ima u unapređenju zajedničkih ciljeva u promicanju prava žena, ravnopravnosti spolova i osnaživanju žena. UN Women savjetodavna grupa predstavlja savjetodavni forum za redovni dijalog između UN Women i civilnog društva u BiH.

Ciljevi grupe su:

- omogućiti UN Women savjetovanje s civilnim društvom i privući bogatu i raznovrsnu stručnost, iskustvo, informiranost i mreže, perspektivu i znanje koje civilno društvo može ponuditi.
- poticati dijalog i angažman, s ciljem unapređenja ciljeva ravnopravnosti spolova i osnaživanja žena.
- služiti kao savjetodavni forum ideja i strategija za programe UN Women, uključujući identifikaciju najvažnijih i novih pitanja spolne ravnopravnosti u regiji.

Povodom Međunarodnog dana sjećanja na romske žrtve holokausta, članice zenske romske mreže Uspjeh u BiH su posjetile spomen obilježje Donja Gradina i polaganjem vijenaca odali počast romskim žrtvama holokausta tokom Drugog svjetskog rata. Obilježavanju su prisustvovali i članovi Koalicije protiv mržnje te OSCE misije u BiH ali i romskih udruženja koji su imali priliku da odslušaju čas istorije posvećen stradanjima Roma/kinja u Drugom svjetskom ratu. Nakon toga, članovi Koalicija i romskih udruženja nazočili su prigodnom događaju, koji je podržala Misija OSCE-a u BiH, a koji je bio posvećen diskusiji o važnosti obilježavanja stradanja svih žrtava, kao i o borbi protiv govora mržnje.

ULIČNE AKCIJE

Udruženje žena Romkinja „Bolja budućnost“ Grada Tuzla je 02. Decembra održalo uličnu akciju povodom **Međunarodnog dana za sprečavanje trgovine ljudima**. Ovom prilikom volonteri/ke našeg udruženja su sa sugrađanima/kama razgovarali i dijelili edukativni materijal sa jasnom porukom o borbi protiv trgovine ljudima.

Cilj ulične akcije je prevencija i borba protiv trgovine ljudima, i podizanje svijesti javnosti o tom fenomenu koji predstavlja jedan od najtežih oblika kršenja ljudskih prava.

Udruženje žena Romkinja "Bolja budućnost" Grada Tuzla je **10.12.2016** organizovalo i održalo uličnu akciju povodom Međunarodnog dana ljudskih prava sa ciljem promovisanja načela Univerzale deklaracije o ljudskim pravima. "Sva ljudska bića rađaju se slobodna i jednaka u dostojanstvu i pravima.

Ona su obdarena razumom i sviješću i treba jedni prema drugima da postupaju u duhu bratstva", prvi je član Opšte deklaracije Ujedinjenih nacija o pravima čovjeka. Međunarodni dan ljudskih prava obilježava se na dan kada je potpisana Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima 1948. i po prvi put u istoriji čovječanstva priznato pravo svih ljudi na "život, slobodu i sigurnost... bez ikakvih razlika". Međunarodni dan ljudskih prava obilježava se 10. decembra.

16 DANA AKTIVIZMA

U periodu od 25.11.-10.12.2017 godine implementirana je kampanja 16 dana aktivizma u saradnji sa ženskom romskom mrežom „Uspjeh“ koja je nosila globalni slogan *Nisi sama* i *Isključi nasilje*. U sklopu kampanje je rađen promotivno-edukativni materijal koji je distribuisan članicama ženske romske mreže koji se koristio na aktivnostima. Aktivnosti kampanje su se implementirali u Tuzli, Bijeljini, Kaknju, Prnjavoru, Visokom i Vitezu. Ukupno smo tokom trajanja imali 15 aktivnosti koje su uključivale održavanje 10 uličnih akcija i 5 radionica u romskim zajednicama. U gradovima/općinama gdje ima formirana MSK također su i članovi/ice MSK i predstavnici/e institucija uzeli svoje učešće u aktivnostima kampanje. Kroz promotivni materijal, ulične akcije, medijske istupe te radionice u zajednicama imali smo 1.010 učesnika/ca direktnih dok indirektnih procjenjujemo na 30.000.

OPŠTA ŽENSKA ZADRUGA „BOLJA BUDUĆNOST“ P.O.

Od 2012. godine Udruženje žena Romkinja Bolja budućnost grada Tuzla implementira projekt ekonomskog osnaživanja Romkinja koji ima za cilj razvoj socijalnog poduzetništva, ali i ekonomskog osnaživanja žena kroz izgradnju njihovih kapaciteta i razvoj vještina, da bi ravnopravno mogle učestvovati u ekonomskoj aktivnosti. Udruženje žena Romkinja „Bolja budućnost“ Grada Tuzla je u maju 2016 godine osnovalo i registrovalo Prvu žensku opštu zadrugu u BiH, koja nosi naziv Opšta ženska zadruga Bolja budućnost. Namjera je da se pomogne marginaliziranim ženama i onima kojima je oduzeto pravo na rad zbog socijalnog ili etničkog porijekla, kao i ženama koje su preživjele nasilje.

Zahvaljujemo donatorima, prijateljima/cama, saradnicima/cama udruženja uz čiju smo finansijsku i moralnu podršku 2017 godine zajedno doprinjeli poboljšanju položaja Roma/kinja u BH društvu.

